

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

АГРАРНЕ ПРАВО

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

Освітній ступінь
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми

бакалавр
5
4 рік,
Вибірковий компонент
в межах спеціальності 081 Право

Дні занять
Мова викладання
Консультації

згідно з розкладом
українська
п'ятниця 12.00-13.00 (210
кабінет) з можливістю
дистанційної роботи на
платформах MOODL, ZOOM та
Google-class).

Викладач

Кандидат юридичних наук,
доцент Єфремова Олена
Петрівна

Контакти

E-mail:
yefremova111999@gmail.com
м.т.0938000039

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Аграрне право» регулює суспільні відносини у сфері сільськогосподарської діяльності, яка в сучасний період реалізується в різноманітних організаційно-правових формах: сільськогосподарських кооперативах, аграрних господарських товариствах, фермерських господарствах, приватно-орендних формуваннях, селянських господарствах громадян, приватних підприємствах спрямованих на виробництва харчування, продовольства і сировини рослинного та тваринного походження, їх переробку, транспортування, зберігання та реалізацію.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів:

1. Загальні положення аграрного права.
2. Правове регулювання державної підтримки сільського господарства.
3. Правовий статус суб'єктів аграрного права.

Навчальна дисципліна «Аграрне право» призначена для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю 081 «Право», галузь знань 08 «Право» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Вона є вибірковою навчальною дисципліною. Передумовами для вивчення цієї дисципліни є знання, навички й уміння, отримані студентами в межах дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Аграрне право України» є:

– збільшення обсягу теоретичних знань у студентів та формування у них практичних вмінь та навичок щодо самостійного розв'язання проблем, які виникають у процесі реалізації норм аграрного законодавства;

– виробити навички високопрофесійних фахівців, які здатні приймати участь в удосконаленні системи аграрного законодавства, його інститутів, сприяти при прийнятті виважених аграрно значимих рішень;

– опанування основних найважливіших теоретичні питань курсу, чинних законодавчих та інших нормативно-правових актів, які регулюють господарську діяльність сільськогосподарських кооперативів, підприємств корпоративного типу, фермерських господарств, особистих селянських господарств, тощо.

Завданням дисципліни «Аграрне право України» є всебічне засвоєння та оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, засвоєння квінтесенції, змісту аграрно-правового регулювання, системи чинного аграрного законодавства, відносин реформування майна та землі недержавних сільськогосподарських підприємств, правових засад соціального розвитку села, правового регулювання ринкових відносин та правового регулювання виробничо-господарської діяльності в аграрному секторі економіки країни. У професійному аспекті завданням навчального курсу є поширення зазначених положень на сферу аграрних відносин, оскільки підготовка кваліфікованого фахівця юридичного профілю передбачає опанування ним певних правових знань, як обов'язкову умову подальшої успішної професійної діяльності.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.					
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ АГРАРНОГО ПРАВА					
1	Предмет, метод, принципи і система аграрного права	10	2	2	6
2	Джерела аграрного права	10	2	2	6
3	Суб'єкти аграрного права	10	-	2	8
4	Державне регулювання сільського господарства	10	2	2	9
5	Правове регулювання господарської та фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств	10		2	8
Всього за модуль 1		50	6	10	34
Змістовий модуль 2.					
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА					
6	Правове забезпечення соціального розвитку села	10	-	2	8
7	Відповідальність за порушення аграрного законодавства	10	2	2	6
8	Правові засади використання земель в аграрному виробництві	10	2	2	6
9	Правове регулювання використання природних ресурсів у сільському господарстві	10	2	2	6
10	Правовий статус господарських товариств в агропромисловому комплексі	10	-	2	8
Всього за модуль 2		50	6	10	34
Змістовий модуль 3.					
ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО ПРАВА					
11	Правовий статус сільськогосподарського кооперативу	10	-	2	8
12	Правовий статус фермерських господарств	10	2	2	6
13	Правовий статус особистих селянських господарств	10	2	2	6
14	Правовий статус державних сільськогосподарських підприємств. Правове регулювання здійснення окремих видів сільськогосподарської діяльності	10	2	2	6

15	Аграрне законодавство країн-членів ЄС	10	2	2	6
	Всього за модуль 3	50	8	10	32
	Усього годин:	150	20	30	100

Тематика практичних занять:

Тема 1. Предмет, метод, принципи і система аграрного права (2 год.)

План

1. Поняття і предмет аграрного права.
2. Методи регулювання в аграрному праві.
3. Принципи аграрного права.
4. Система аграрного права.

Тема 2. Джерела аграрного права (2 год.)

План

1. Поняття джерел аграрного права.
2. Конституція України – правова основа аграрного права.
3. Закони – основні джерела аграрного права.
4. Підзаконні нормативні акти як джерела аграрного права.
5. Нормативні акти територіальної дії як джерела аграрного права.
6. локальні акти як джерела аграрного права.

Тема 3. Відповідальність за порушення аграрного законодавства (2 год.)

План

1. Поняття і види відповідальності за порушення аграрного законодавства.
2. Дисциплінарна відповідальність працівників аграрних підприємств.
3. Матеріальна відповідальність працівників аграрних підприємств
4. Майнова відповідальність за порушення аграрного законодавства.
5. Адміністративна відповідальність за порушення аграрного законодавства.

Тема 4. Правові засади використання земель в аграрному виробництві (2 год.)

План

1. Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення.
2. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.
3. Права і обов'язки власників і користувачів земель в аграрному виробництві.

Тема 5. Правовий статус фермерських господарств (2 год.)

План

1. Поняття та загальна характеристика правового статусу фермерських господарств.
2. Порядок створення фермерського господарства та припинення його діяльності.
3. Земельні та майнові правовідносини у фермерському господарстві.
4. Правове забезпечення господарської діяльності фермерських господарств.

Тема 6. Правовий статус особистих селянських господарств (2 год.)

План

1. Загальна характеристика особистого селянського господарства.
2. Правовий режим земель особистого селянського господарства.
3. Правовий режим майна особистого селянського господарства.

Тема 7. Правовий статус державних сільськогосподарських підприємств. Правове регулювання здійснення окремих видів сільськогосподарської діяльності (2 год.)

План

1. Правове регулювання племінної справи у тваринництві.
2. Правове регулювання бджільництва.
3. Правове регулювання виробництва рибної продукції.
4. Правове регулювання ветеринарної медицини.
5. Охорона прав на сорти рослин.

6. Правове регулювання насінництва.
7. Правове регулювання захисту рослин.

8. Поняття та загальна характеристика правового статусу державних сільськогосподарських підприємств.
9. Особливості господарської діяльності державних сільськогосподарських підприємств.

Тема 8. Аграрне законодавство країн-членів ЄС (2 год.)

План

1. Сільське господарство України після вступу до СОТ.
2. Загальна характеристика аграрного законодавства держав ЄС.
3. Програми підтримки сільського господарства держав, які нещодавно набули права членства в СОТ.

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Навчальна програма
2. Робоча програма навчальної дисципліни
3. Перелік рекомендованої літератури з курсу
4. Методичні матеріали до практичних занять
5. Питання для самостійного опрацювання
6. Тематика рефератів
7. Завдання для поточного контролю знань (тести)
8. Перелік питань на підсумковий контроль знань (залік).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна нормативна база:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР Редакція від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Господарський процесуальний кодекс України від 6.11.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
4. Цивільний кодекс України від 16.03.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Кодекс законів про працю України, затверджений Законом від 10.12.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
6. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. Редакція від 16.10.2020 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
7. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. Редакція від 30.12.2020 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. Редакція від 01.01.2021 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
9. Положення про Аграрний фонд, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 6.07.2005 р. № 543. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543-2005-%D0%BF#Text>
10. Порядок і правила проведення обов'язкового страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих та нещасних випадків, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.04.2003 р. № 590. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2003-%D0%BF#Text>
11. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
12. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України від 17.10.1990 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-12#Text>

13. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14.02.1992 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12#Text>
14. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>
15. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>
16. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.97 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
17. Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24.06.2004 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1870-15#Text>
18. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 2.03.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80#Text>
19. Про оренду землі: Закон України від 6.10.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>
20. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 6.02.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/486-15#Text>
21. Про бджільництво: Закон України від 22.02.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1492-14#Text>
22. Про виноград та виноградне вино: Закон України від 16.06.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2662-15#Text>
23. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25.06.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2498-12#Text>
24. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>
25. Наказ МОН України «Про затвердження стандарту вищої освіти України за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» № 1379 від 12.12.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-081-pravo-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>

Основна література:

1. Аграрне право: підручник / ред. В. П. Жушман, А. М. Статівка. Х.: Право, 2016. 296 с.
2. Аграрне право: підруч. / В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко, І.М. Кульчій, Т.В. Курман та ін.; за ред. А. М. Статівки. – Вид. 2-е, змін. Х.: Право, 2019. 416 с.
3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 16. Земельне та аграрне право / редкол.: М.В. Шульга (гол.), В.В. Носік, П.Ф. Кулинич (заст. гол.) та ін. Х.: Право, 2019. 696 с.
4. Правове регулювання виробництва сільськогосподарської продукції: навч. посіб. / за ред. д.ю.н., проф. А. М. Статівки. Х.: Юрайт, 2015. 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Верховної Ради України — www.zakon1.rada.gov.ua
2. Сайт Кабінету Міністрів України — www.kmu.gov.ua
3. Сайт Верховного Суду України — www.scourt.gov.ua

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці проектної заявки забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Усне опитування на практичному занятті	8	3	24
Індивідуальні завдання	15	1	15
Реферат, есе	2	7	14
Контрольна робота, тестове завдання	1	22	22
Всього:	100		